

צבי לידסקי:

„בעוד 200 שנים יקראו את הספרים שלי וידעו!“

סיפרו ה-11 של המישפטן התל-אביבי הידוע צבי לידסקי ראה אור בימים אלה. הספר, סוכן סמוי, הוא עוד כרך מהסיפורים של לידסקי. שהוא כותב מדי שבוע, ושאותם הוא מקבץ בספר כמעט מדי שנה. למה אתה צריך את זה, שאלנו את צבי לידסקי.

אני כותב כי אני אוהב לכתוב. כשהייתי צעיר מאוד, והתחלתי לעבוד כמישפטן, חשבתי לעצמי שכאשר אצא לפנסיה אשב ואתוב, אבל מאוחר יותר הבנתי שבמיקצוע שלי לא יוצאים לפנסיה, אז ישבתי לי בשנת 1971 וכתבתי רומאן בשם הפקד. כתבתי את זה, ולא סיפרתי לאף אחד, כי לא ידעתי מה ייצא. כשהספר היה מוכן הגשתי אותו להוצאת שוקן. ואחרי 48 שעות הם אמרו לי אוקיי. מאז אני כותב, בין מישפט למישפט, בין בג"ץ לבג"ץ.

ספרים

● אז ברור למה אתה כותב. עכשיו תגיד למה אתה גם מוציא ספרים. הרי כסף לא עושים מספרים בארץ?

נכון. אני באמת לא עושה שום כסף מהספרים. אבל אני נהנה מזה שיש לי ספרים שלי.

מי יזכור את המישפטן לידסקי בעוד 200 שנה? אבל אני בטוח שהספרים שלי יהיו לי גלעד. כמו ששלוש-עליכם כתב על העיירה היהודית, אני כותב על תל-אביב, ובעוד הרבה שנים, כשאנשים ירצו לדעת איזה מין עיר היתה תל-אביב, הם ימצאו את כל התשובות בספרים שלי.

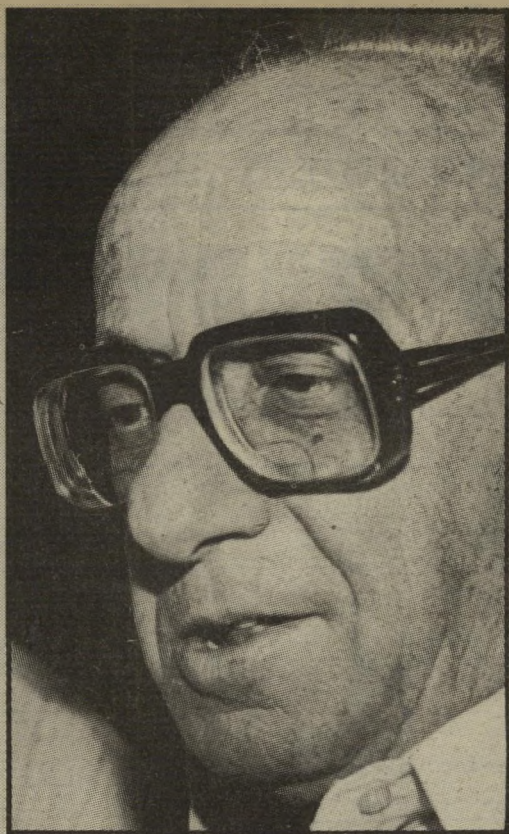
● האם הסיפורים הם אמיתיים, או שאתה מומציא עלילה?

הגרעין הוא תמיד אמיתי, אבל אני משנה והויות ומקומות, כדי שלא יזהו את האנשים.

● האם אחרי 11 ספרים אתה חבר באגודת הסופרים?

מה זה יתן לי להיות חבר באגודת הסופרים? אני לא זקוק לפריבילגיות שהם נותנים. מה שאני צריך מהספרים, יש לי. זה כבוד והדר וגאווה. יותר מזה אני לא צריך.

● מה אתה יותר, מישפטן או סופר? בצורה מוחלטת אני מישפטן. 99 אחוז מזמני מירצי, מחשבותיי אני מקדיש למיקצוע. הכתיבה היא מין הובי ממוסד.

יחיאל קדישאי:

„בגין הורה לממן את הפקת, שואה!“

12 שנות עבודה, תשע וחצי שעות-הקרנה. מיליונים של אנשים המומים. הסרט שואה.

ראש-הממשלה לשעבר, מנחם בגין, עזר לקלוד לנצמן לסיים את העבודה. ביקשתי מיחיאל קדישאי, עוזרו הקרוב של בגין, שיספר מתי הם נפגשו. מה דעתו של בגין על היצירה ומדוע לנצמן לא הודה בפומבי לבגין על עזרתו.

לפני תשע שנים, בתחילת 1978, ביקר לנצמן בארץ. אליהו כרואלישר, שהיה אז מנכ"ל משרד ראש-הממשלה, הביא אותו ללישכה. בגין ולנצמן שוחחו ארוכות על הקונספציה של הסרט. לנצמן הסביר אז לבגין שאין לו כסף להמשיך ולצלם את היצירה המונומנטלית החשובה שלו. ובגין, שהתרשם מאוד מהשיחה איתו, המליץ לתת לו עזרה.

● כמה כסף הוא קיבל מממשלת-ישראל?

בהתחלה המליץ בגין לתת לו חצי מיליון דולר. אחר-כך עוד 300 אלף דולר. בסך הכל נתן בגין הוראה לתת לנצמן 800 אלף דולר בקירוב. הכסף ניתן לו באמצעות קרנות ממשלתיות, ואני

שואה

חושב, אבל לא בטוח, שיש למדינה או ליד ושם זכויות חלקיות ביצירה.

● הוא נמגש שוב עם בגין?

לא. אבל לפני ארבע שנים הוא היה שוב בישראל. בגין כבר לא היה אז ראש-ממשלה. לנצמן הגיע במצברוח מאוד ירוד. הוא בא לנסות ולהשיג עוד עזרה לסרט. אני לא זוכר שנתנו לו עוד עזרה ממשלתית. עד כמה שזכור לי, הציעו לו לפנות למשקיעים פרטיים. נראה שהוא הצליח בכל זאת להתגבר על קשייו. והשיג את הכסף.

● בגין ראה את „שואה“?

כן, בוודאי. עוד לפני שהסרט הוקרן בארץ. לפני כמה חודשים, שלח לנצמן לבגין, מפא"רס, ארבע קסטות של תשע וחצי שעות. ובגין ראה את הסרט בווידיאו בביתו.

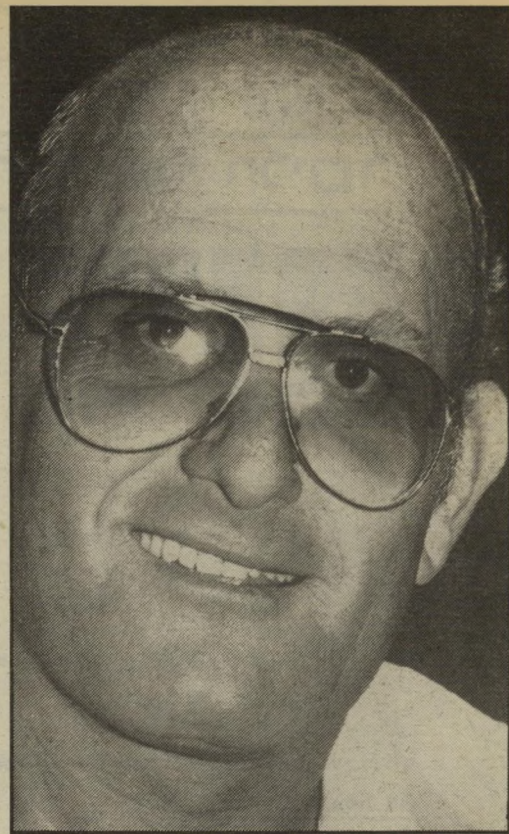
● איך הוא התרשם?

כמוכן, כמו כולם. שזו יצירה חשובה, מרתקת.

● למה לנצמן לא הודה בפומבי לבגין על עזרתו?

טוב מאוד שהוא לא אמר תודה רבה, כי אם הוא היה מציינ את העובדה שבגין קשור לסרט, הוא לא היה מקבל את כל התישחות שהורעפו על היצירה שלו.

כל אנשי-הרוח והאינטלקטואלים בארץ הם אנשים עם רדיעה מוקדמת, וברגע שהם היו שמים לב שיש ליצירה קשר עם בגין, אפילו סימלי, טון התישחות היה יורד לפחות ב-50 אחוז.

יחיאל ספרא:

„לרשום בתעודת-הזהות גם, חוזר בתשובה!“

הכיסאות עוד לא הספיקו להתקיר משיבות-הסולחה בין דתיים לחילוניים בעניין שריפת התחנות ותמונות הפירסומה, וכבר יצאו אנשי משרד-הפנים בהצהרה שבתעודת-הזהות של גרים יהיה כתוב „נתנייר“ ליד ה„יהודי“.

מי שכבר הותש מחוקי-התורה הנחקקים כל שבוע על-ידי נציגי הקדוש-ברוך-הוא חייך לעצמו בהשלמה ועבר לידעות היותר-חשובות בעיתון.

מי שהשתולל מכעס היה דווקא יחיאל ספרא. הדתי בוגר-הישיבה, שצעק למה אנחנו לא עושים משהו.

דת

● מה אתה רוצה שנעשה?

שנתכתבו שזה טלאי צהוב של ממש! שזה נוגד את ההלכה, האומרת בפירוש „ואהבת את הגר“, והמפרשים אמרים שאסור להוכיח לגר לעולם שהוא גר, אפילו אם רואים אותו בזמן שהוא עושה חטא.

אם צריך לכתוב בתעודת-הזהות „גר“, או למה שלא ידרשו גם לכתוב בתעודות-הזהות של חוזרים בתשובה שהם חוזרים בתשובה? אולי אני רוצה שהבת שלי תחתן רק עם דתי אורגינאל, או אני רוצה שלייד הלא-אורגינל יהיה כתוב „חוזר בתשובה“, כדי שאני ארע שפעם בעברו הוא חילל שבת. ויכול להיות שאחר כך אני ארצה לדעת שהבן שלי התחתן עם בתולה, או אני דורש שבתעודת-הזהות שלה יהיה כתוב „התחתנה בתולה“ או „לא התחתנה בתולה“.

והחשוב מכל הוא שאני דורש שבכל החומשים שיופסו בארץ, ליד המילים „תרגום אונקלוס“ יהיה כתוב כסוגריים „גר“. כל הרתיים, ביום שישי בערב, מחזיקים את החומש בידם וקוראים בו, וכדאי שיזכרו כל הזמן שאונקלוס היה גר.

● אתה ממש כועס הפעם. מה אתה מתכוון לעשות, הויג מאשר לצעוק?

יש לי כסף להגיש בג"ץ? אני אצרח בכל כוחי, ואולי מהצעקות שלי יתעורר מישהו שיש לו כסף וזמן, והוא יגיש נגד משרד-הפנים ואנשיו, שממלקים אותי-קין ביד רחבה!